
14-15 MEI 2010

**REISVERSLAG EXCURSIE SPANJE 24
HORAS BARCELONA**

De weersvoorspelling was: 40% kans op regen. Gelukkig viel die enkel in de ochtend, daarna zat er een opgaande lijn in. Uiteindelijk is maar de helft van die voorspelde 40% gevallen.

ontbijt

Bij Jet Christiaanse en Paul de Vroom staat vanaf 9 uur een uitgebreid ontbijt klaar. Niet op het dakterras, zoals gehoopt, maar binnen het appartement. Paul heet iedereen welkom en geeft het woord aan Friso Broeksma, die de symbolische sleutels van Barcelona krijgt aangeboden. Friso maakt van de gelegenheid gebruik om net als vorig jaar in Rotterdam en Berlijn bij voorbaat de schuld op zich te nemen voor het bedenken van de 24-uurs formule.

Toch heeft zich intussen al een veteranenpeloton gevormd die nu al voor de derde keer mee op stap zijn.

Norbert Bodegom is journalist en woont met vrouw en twee kinderen al 20 jaar hier. Dat levert het dilemma op van een expat - hier nog steeds een buitenlander en in Nederland intussen ook. Hij vertelt. Catalunya is niet zozeer een land, als wel een taal en vooral een cultuur van meer dan 1000 jaar oud. Altijd op de grens van Frankrijk en Iberië, van de Bergen en de zee. Het Catalaans, dat onder Franco verboden was, is nu de officiële taal. Ook in het onderwijs, waar Spaans een bijvak is.

Zoals ook elders in Europa waren en twee plekken om aan gebiedsuitbreiding te doen. In bed, door de dochter van de buurman te huwen, of op het slagveld als mannen onder elkaar. Twee oorlogen in de duizendjarige geschiedenis:

1714 - de Boerenoorlog die Catalunya verloor, waarna Castilië de macht overneemt en sindsdien als bezetter geldt;

1933 - de Burgeroorlog die Franco won en die een generale repetitie bleek te zijn van de Wereldoorlog die volgde.

Ondanks dit alles (of misschien wel dankzij) bloeide architectuur en beeldende kunst. Romaanse kerken in de valleien van meer dan 1000 jaar oud, tot de Modernista stijl rond 1900, gefinancierd door rijke industriëlen met een eigenwijze, want Catalaanse smaak. Norbert geeft nog twee steekwoorden mee: seny dat "redelijkheid" of "gezond verstand" betekent en rauxa dat staat voor "hartstocht". Hiermee gewapend stappen we in de bus om de stad te verkennen.

Baterias anti-areas del Carnelo

Deze bunker boven op een berg bewijst de uitzonderlijke positie van Barcelona tijdens de Burgeroorlog. Van alle kanten omringd door vijanden van de wettelijke Republiek. Het leger van Franco aan de landkant, de vloten van Frankrijk en Groot-Brittannië vanuit zee, wachtend op een moment om in te grijpen. De wanden bedekt met graffiti en wachtend op een nieuwe toekomst als herinnering aan dat verleden. Koffie in de Bar-bodega Delicias die een belangrijke rol speelt in de roman "Laatste middagen met Teresa" van Juan Mearsé.

Sagrada Familia

Nog steeds in aanbouw, met het vooruitzicht dat de Paus na bijna 130 jaar deze kathedraal komt inzegenen eind van het jaar. Als groep krijgen we voorrang en met helmen op en zien we de hogere delen

van deze bouwplaats. Onder de grond is een TGV is aanleg op zes meter afstand van de fundering. Elders zijn hele bouwblokken in de grond verdwenen bij de aanleg van de metro.

Binnen is de moderne bouwtechniek aanwezig met stalen steigers, kranen, heftrucks en hoogwerkers om een gebouw te realiseren, ontworpen in een tijd dat er nog niet eens elektrisch licht was. "Traditional techniques, ancient tools" is het motto.

Als we buiten staan, is het opgehouden met regenen. Waar een kerkbezoek al niet goed voor is.

Camp Nou

De rondleiding in dit fameuze voetbalstadion begint met een groepsfoto en de spelers van FC Barcelona op de achtergrond. Van tribune tot skybox eindigt de rondleiding in het museum, dat met 1,2 miljoen bezoekers de drukst bezochte plek van Barcelona is. Een maquette van het ontwerp dat Sir Norman Foster maakte toont de toekomst.

Via steile stalen trappen naar boven, met hellingbanen en roltrappen weer naar omlaag. Zo te zien bestaan hier geen hooligans die de bouw bepalen. Dit weekend is de finale voor het kampioenschap. Barça staat met één punt voor.

Estudio Mariscal

De groep splitst zich in tweeën. Een aantal gaat per taxi naar de studio van striptekenaar en ontwerper Javier Mariscal. De meester zelf is niet aanwezig. De sfeer is creatief en open, iedereen is welkom om mee te maken hoe hier gewerkt wordt. In november komt er een tekenfilm Chico & Rita uit waarvan nu al een demo te zien is. Een tentoonstelling in Londen is net achter de rug, in het najaar is het werk te zien in Casa Milà.

Arena

Stierenvechten is in Catalonië niet populair, dat is meer iets voor Castilianen, die dan ook in de stammenstrijd tussen Madrid en Barcelona een nationale dag van het stierengevecht hebben ingesteld. Zolang het conflict gaat over stieren en voetbal, is de schade te overzien. In ieder geval is de arena beschikbaar gekomen voor andere functies. Richard Rogers ontwierp binnen de bestaande gevel een centrum voor winkels, bioscopen en congressen met daaronder een parkeergarage en ernaast een kantoorvleugel. Een Engelsman van Bovis geeft in de bouwkeet een toelichting. Voor een rondleiding moeten we veiligheidsschoenen aan en helmen op. Met dat omkleden is er alleen nog maar tijd om naar het midden van de bouw te lopen en naar boven te kijken naar de plek waar eigenlijk die uitrusting voor nodig was.

Palo Alto

Een industriegebied uit het stoomtijdperk, met schoorsteen en watertoren als overgebleven bouwsels, is nu in transformatie tot centrum voor architecten en ontwerpers. In de gemeenschappelijke Cantina lunchen we met sla, jamón en mosselen. Halverwege de maaltijd verandert water in wijn en roekeloos als we zijn, laten we daar nog wat meer van komen.

Zero Diagonal

Het duurde meer dan honderd jaar voor de diagonaal in het plan van Cerdà werd voltooid. Markering van het eindpunt is de hoogbouw waarin Telefónica zijn intrek gaat nemen. In een bouwkeet aan de voet van de toren legt architect Enric Massip de ontstaansgeschiedenis uit. Eigenlijk bedoeld als hotel voor het Forumgebied, sneuvelde het plan na 9/11 en werd herontwikkeld tot kantoorgebouw. Het voornemen om naar de top van de toren te gaan om van daaruit de diagonaal te zien gaat niet door, vanwege de security.

Het is overigens, zoals wel vaker, wonderlijk om mee te maken dat zo'n hypermodern bouwwerk ontstaat vanuit een geïmproviseerd barakkenkamp aan de voet daarvan. Geitenpaadje zijn afgeschermd door bouwhekken en doorsneden met tijdelijke leidingen.

Naar aanleiding van de toelichting van Massip ontstaat er nog een discussie over de rationaliteit van het uitwendige "bamboebos" tegen de gevel, bedoeld voor de stabiliteit. Hans van Heeswijk noemt het onzin. Een gebouw van meer dan 100 meter hoog kan je niet met uitwendig staal stabiel maken. Daarvoor is de invloed van temperatuur te groot voor. Streng als hij kan zijn, noemt hij het decoratie.

Waterzuiveringsinstallatie Forum

Barcelona heeft een probleem met water. Waar komt het vandaan voor twee miljoen mensen en waar blijft het. Dat is typisch een onderwerp voor zo'n excursie van 24 uur. Het lukt om in de rioolwaterzuiveringsinstallatie te komen, een gigantisch bouwwerk onder het Forumgebied. De inwendige hoogte (of beter: diepte) imponeert. De bovenkant is bepaald door het niveau van de Ronda, de snelweg langs de kust en het Forumplein dat daar aan grenst.

Wat ooit bovengronds was, ligt nu onzichtbaar verborgen, nog net boven de zeespiegel, waar op geloosd wordt.

MediaTic

Enric Ruiz-Geli, architect van dit avant-gardistisch mediagebouw, heeft een tijd op ons moeten wachten en is niet te stuiten in zijn uitleg. Het is ook in alle opzichten een bijzonder gebouw. De overspanning zit bovenin en daaraan hangen de vloeren. Dat levert een kolomloze entreehal op. Zijn meegebrachte laptop laat zien hoe de spanten naar boven zijn gehesen om van daaruit het gebouw naar beneden toe te voltooien.

Hij heeft alle cijfers paraat. In de zomer komt koeling van 2 kilometer diep. Vergeleken met andere gebouwen is hier de energiebesparing 38%. Het gebouw weegt 70 kilo per vierkante meter. De uitwendige staalstructuur is van een lichtgroene kleur die fluoricerend blijkt te zijn, waardoor 's nachts de omgeving aangestraald wordt. "Hier in Barcelona moeten uilen zonnebrillen dragen", is zijn uitsmijter.

Circulo Equestre

Dank zij Baptist Brayé zijn we welkom in een van de bolwerken van het establishment, de ruitersclub van de stad. Voorwaarde is wel dat we er allemaal netjes uitzien, dus bij Jet & Paul thuis is er een kleedkamermoment, waarna we keurig in kostuum naar het exclusieve clubgebouw wandelen. Het is 24 uur per etmaal open voor leden, 365 dagen per jaar. Precies het thema van deze tocht.

Na champagne is het tijd voor een maaltijd in de eetzaal, waar we samen met Catalaanse collega's aan de grote tafel aanschuiven. Baptist legt uit hoe dit allemaal gelukt is. Hij is visiting scholar in Harvard en

daarmee lid van de Harvard Club en had zo een introductie. We zijn hem dankbaar voor deze voet tussen de deur.

Biblioteca de Vila De Gracia

Pep Llinas is een van de architecten die aan tafel zat. Met hem lopen we naar zijn Biblioteca de Vila de Gracia. Die is tot 1 uur open, maar niet geschikt om het verhaal te vertellen, want stilte is geboden. Dan maar naar buiten, waar we om hem heen gaan staan, maar vanwege het verkeerslawaaï weinig horen.

Toch is het een mooi moment: aandachtig publiek dat in het openbaar een verhaal probeert te volgen. Paul heeft een bijzonder cadeau: het laatste exemplaar van een uitgave over de architect Jujol waar hij aan heeft meegewerkt.

Zo te zien waardeert Pep dat zeer.

Refugi del Plaza del Diamant

Bunkers zijn de onverwoestbare architectonische overblijfselen van oorlog. Dat was vorig jaar in Berlijn te zien, nu ook in Barcelona. Het is bijna niet voor te stellen hoe in deze schuilkelder mensen dagen lang bommen probeerden te ontvluchten. Geen sanitair, nauwelijks licht, weinig ventilatie, tegenover elkaar gezeten op een verhoogde plint in gangen onder de grond.

Plaza del Sol

Opnieuw kleden we ons om bij Jet & Paul voor de eindsprint. Die begint op het plein waar de jongere uitgaanders zich verzamelen als de omringende cafés zijn gesloten. Voor ons iets oudere jongeren zijn er gelukkig nog een paar kroegen open, zodat we niet een botellon hoeven te houden, met zelf meegebrachte flessen, zittend op de bestrating.

Studio Isao

Kunstenaar Isao is van Japans/Catalaanse afkomst en een goede bekende van Jet & Paul. Hij ontvangt ons om 4 uur in zijn atelier in Sant Pere/La Ribera, vroeger een bolwerk van textielhandelaren en nu, volgens Paul in de lift om het te gaan maken. Isao is wat dat betreft een pionier met zijn atelier.

Wawas

Na de studio van Isao lopen we door de 'Ribera' wijk, door de straten die overdag barsten van het leven met kleurrijke cafe's en winkeltjes. Om de sfeer een beetje te proeven hebben de Catalaanse zusters Sylvia en Ana hun winkel 'Wawas' midden in de nacht voor ons geopend. Ze verkopen 'diseño'/disseny' souvenirs, allemaal 'made in Barcelona' en hebben voor deze gelegenheid wijn en olijven ingeslagen om ons een aangename tussenstop te bezorgen. Verschillende souvenirs worden door de groep aangeschaft.

We wandelen door in een verlaten stad naar de Rambla om nog iets mee te maken van het uitgaansleven in de club Apolo. Die blijkt alleen geen gasten meer toe te laten een half uur voor sluitingstijd.

Boqueria

Ruim op tijd zijn we in de bar Pinoxto op de Boqueria, de centrale markt waar het voedsel de stad bereikt. Veel koffie houdt ons op de been. De markt komt tot leven in het midden, waar prominent de vishandel is.

Mercat

De volhouders wandelen door Barceloneta om te ontbijten in de markt Mercat . Arjan Hebly bedankt degenen die hebben geholpen om deze derde aflevering van een 24 uurstocht tot een succes te maken. Dat zijn Jet & Paul en Baptist die zijn medewerkster Cristina belangeloos heeft ingezet.

Strand

Om 8:46 arriveren we op het strand om de zon te zien opkomen. Schoenen uit, met blote voeten en opgestroopte broekspijpen de branding in. Of op het zand liggend met je rug voelen hoe goed dat is. Edward Schuurmans zit op een eenpersoonsbankje en houdt met gesloten ogen de horizon in de gaten.

Even verderop staat midden in het Plaza de Colon Columbus op zijn kolom. Zijn blik is gericht op Genua, de stad waar hij vandaan kwam. Achter hem ligt het continent dat hij in opdracht van het Spaanse koningshuis als eerste Europeaan bezocht.

Daar gaat de volgende 24uurs excursie naar toe, voorjaar volgend jaar. Georganiseerd door Hans Ophuis en Friso Broeksma. New York, The Island at the Center of the World, is de bestemming.

Friso Broeksma

24 mei 2010

Foto's van Minke Wagenaar